Ն. 4905 — 1882 ԱՊՐԻԼ 8 ԲԷՆԶԵՏՊԻՀ

23 ԻՆԱՒ ՍԿՍԷ

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԱՊՐԻԼ 20 ԲԷՆԶԵՏՊԻՀ — Ն. 4905

ԳԻԱԳԼԱՐ

Իսթանպոլ իչին սէնէլիկ մէհիա 10
Այլը այ » 5
Իւչ » » 3

Թաշրալար իչին մէհիայէ 10
այլը այ » » 5
Բօսթա իւճբէթի պէտէ այիտ տիր-

ԻԼԱՆԼԱՐ

Գիրինճի տեղա իչին սաքիրը 3 ղ.
Դքինճի » » » 2 ղ.
Իւչիւնճի » » » 1 ղ.

30 ՓԱՐԱ.

Անանուտաղի Քաղաքապետ

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԷՐԱԾԻԵԱՍ

Իրան ամենա գծուրանուն իրա նամ իսթարատրն սարիրը Ն. Ա. Մէքթուբ Ն. 6 Թանոսեան Լ. Վինագրիր Իսթամպուլ, Գալաթասա Բինճէն-պաղարճնոս Իրտի խանէ Ն. 41։

ՀԱՅԵՐԵՆ

ՏԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹԻՎ 30

1298 ՆԻՍԱՆ 8

1899 ՃԷՄԱԶԻԼ ԻԻԼ ԲԻ

30 ՓԱՐԱ.

ԹԷԼԵԿՐԱՖ

ԱՅԱՆՍ ՀԱՎԱՍ ԱՄԷՐԻԿԱ

Ուաշինկթըն, 18 ապրիլ

Մէճլիսի մէպուսան, մէմալիքի միւճթէմէաեա վուգու պուլան Զին մուհաճիրէթինին 10 սէնէ միւատէթլէ թամիլ օլունմասընա տայիր վերիլէն եէնի պիր դանուն լայիհասընը 37 ըէյէ գարշը 201 ըէյ իլէ դապուլ էյլէմիշ տիր։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 18 ապրիլ

Ըէյիսի վիւքէլա վէ խարիճիյէ նազիրը Մ. տը Ֆրէյինէ, Թունուսուն ճէնուպ գրթասընտա տախիլի պիր աէնիզ քիշանընա տայիր, պու կիւն մէճլիսի վիւքէլաեա պիր լայիհա արզ էյլէմիշ տիր։

Բարիս 20 ապրիլ

Ըէյիսի ճիւմհուրուն պիր էմնամէսիյլէ, Մ. Գաբօն տը Վիզմ, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին տերիսաատէթ սէֆարէթի Զինճի սընրֆ, վէ Գաբօն Ժէրի տախի 3 իւնճիւ սընրֆ քիթապէթինէ թայէին օլունմուշտար տիր։

ՐՈՒՍԻԱ

Ռէթէրսպուրկ, 18 ապրիլ

Ռէյսօն էեալէթինէ եէհուտիւլէր ալէյհինէ եէնիսէն շուրիշ վուգու պուլուպ, պիր եէհուտի գաթլ վէ պիր խայիսի տախի մէճրուհ օլմուշտար, վէ եէհուտի խանէլէրի եաղմասա վէրիլմիշ տիր։

Մահէլլի մէզբիրէ տաքիր կէօնտէրիլմիշ տիր։

Ռէթէրսպուրկ, 19 ապրիլ

Ռէյսօն վիլաեէթինէ ասայիշ իհատէ օլունմուշ տուր։

Գէրլին 19 ապրիլ

Տէվէրան իսէն պիր շայիաեա կէօրէ, Մսոպուատա վագը Գրբէմ. լին սէլայը ալթընտա պիր տինամիթ լաղըմը քէշֆ օլունմուշ տուր։

ԻՆԳԻԼԹԷՐՐԱ

Լօնտրա 19 ապրիլ

Գրալիչաեա գարշը կէչէնէտ սուլի գատա թէճրիպէսի իթմիշ օլան Մագ-Լինին տիվանէ օլուղունու մահքէմէ թատիզ իլէ, քէնտիսինէ ճէզա թէրպինի միւնասիպ կէօրմէմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՕՆ

Եահզատէկեանը ճիվանպախթան հագարատընին սիւնէթ տիւեիւնլէրինին էօնիւ միզտէ իլք պահարատա իճրա օլունաճաղընը էվվելճէ եազմըշ իսի. Թէրճէմանը Հապէշդատ զատէթասընին պէեանընտա կէօրէ, պու զինէթին իճրասը կէլէճէք սօն պահրատ թասլիք օլունմուշ օլուպ, շիմտիյէ գատար սիւնէթ տիւեիւնլէրինին մէսարիֆաթը, խազինէյի ճէլիլէ թարաֆընտան թէսվիյէ օլունուր իքէն, պու տէֆա մէսարիֆաթը մէզբիրէնին թախսիսատը հիմանեունտան թէսվիյէսի թարաֆը հազրէթի շէհրիեարիտէն էմր ու ֆէրման պույրուլմուշ տուր։

—

Պիւեիք տէրէ ճիվարընտա Քիրէճ Գուրնու նամ մահէլլէն հէր վագթ կէչիպ տէօնմէքտէ օլան նանան թէպատարնտան Եանինին, կիճէլէյին շէնտ նէֆէր մէճհուլ էշխաս թարաֆընտան գաթլ իտիլէճէկի, Գիւեիւքտէրէ գապթասը թարաֆընտան խապէր ալընարագ, իթթիհամ օլունան թէտապիր սահէսինէ, ճինահէթի մէզբիւրէտէ պուլունանաղ օլան էշխաս տէրտէթ իտիրմիշ, վէ ճինահէթլէրինի իզբար իլէ, թաբէթ էլ հըֆզ պապը զապթիյէեէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր։

—

Մուհարէպէյի ախիրէ էանասընտա մուհաճիրէրինին քէսրէթլէ վիրուտի իզէրինէ, սայիր վիլաեաթը շահանէեէ սէվգ ու իզամ օլունատագընը միսիլու, Այասը վիլաեէթինէ տախի կէօնտէրիլէրէք, պունլար Իզմիրտէ եէհուտի մէզարլըզընտա ինշա օլունան պարադալարտա իգամէթ իթթիրիմիշլէր իտի։

Նէհրի մէզբիրտէ եէհուտիլէրին ճէնազէլէրինի տէֆն իտէճէք տիկէր պիր մահէլլէրի օլմատըզընտան, հիւքիւմէթի սէնիյէեէ պիլ միւրաճաա, մէզբիր մէզարլըզընի իչինան մուհաճիրլէր չէդարըլարագ, միլլէթլէրինէ իհատէ օլունմասը, Իզմիր եէհուտի միլլէթի մութէպէնար թարաֆընտան իսթիտա իտիլիգ, իճրայի իճապը զըմնընտա իրատէի շահանէ չէրէֆսատը օլմուշ գուսուզունտան, շէհրի մէզբիր փատէվիլէրինէ վէքալէթէն, իշպուսթըֆէթի սէնիյէտէն տօլատը արը թէչէքքիր իյլէմէք զըմնընտա, տէրիսատէթէ պիր հէյեեթի մէպուսէ մուվասէլէթ իյլէմիշ տիր։

—

ՊՕՐՍԱ.

Էվվելքի ագշամ բիտցամըզ 14 ըշ. 16 բարատա գաբանմըշ վէ սիւնէօրթու օրմագ հասէպիյէ ա. չէրմտըզընտան, պու սապահ 17 բարատա տշըլըպ, սապթ 6եա գատարանճագ 2 բարա իւսթէ գոյմուշտուր։

—

Վատթ զաղէթասընը, պու կիւնքի սսիսէսինէ պէեան իյլէտիկինէ օրէ, Ռուսիա սէֆիրի, կէլէճէքէնշէնպիհ կիւնիւ մէմլէքէթի ինպիլնէ միթէվէճճիհէն շէհրիմիզէն հարէքէթ իտէճէք իմիշ։

Ամարլէյհին էշխասընը տա պէրատա կէօթիւրէճէք օլտուղունա պարարագ, եէրինէ տիկէր պիր զաթ թային օլունաճաղը զանն օլուեօր։

Սիվասէթէ կէօրէ, Ռուսիա եարիլճէք թաղմինաթը հարպկէսէլինէ տաեիր եէնիտէն միւքէրէյի ըէամիյէեէ կերիշիմիշ տիր։

—

Օղլու վէ Գալաթա թարաֆընտալունան պիր թագըմ էշխասը մուրէ պահրի բաշա հազրէթլէրինէ սէրի բիր գամիրիյլէ ախզ ու կիթ օլունարագ, մէմլէքէթլէրինատա իտիրմիշլէր տիր։

—

Էլքի կիւն, Սէլանիք վիլաեէթիմանը հարպընը հիւքմիյլէ մնամ, պիր միգտար արնավուտ մնամին տէրիսատէթէ կէթիրիք հապսխանէյի ուսմամիտէ թոֆ գըլընմըշտար արը։

—

Սիս Ֆէրարի նամ գալֆա, Ամանէանընը պինասընը մէթանէէ սայիր պիր բաբօրթօ թանզիմշ, վէ պաղը ֆրանսըզ զաղէթալարը տախի պու խուսուսա պէնալէր նէշր իյլէմիշ օլուղլարընտան, Ֆրանսա մէարիֆ վէ սէնաեիի նէֆիսլ նէզարէթլէրի թարաֆընտան տէրիսատէթտէ պուլունան ճէվամի վէ սայիր էպնիյէի մուգատասէսէեէ տայիր սէֆարէթատէն պիր բաբօրթօ թալեպ օլունմուշ, վէ մէզբիր բաբօրթօնուն թանզիմնէ Մ. Տօրինեինին մախսուսի մէմուր իտիլմիշ տիր։

(Մքոմպոլ)

—

Եվվելքի կիւն, Գալաթատա քեսեին Գամանտա խանընա, մէշհուր գացա խբրըզարընտան վէ սապգալը կերու հինտէն իքի քիչի կիւրէրէք, քիմանէին կէօրէմէեէճէկի պիր եէրէ սագլանմըշլար, վէ կիճէ, օլտուղլարը մահէլլէն չէրգրպ օտանընը գաբուսունու աշմագ իչին գուրտարուշուրմագա պաշլամըշլար իսէ տէ, չէրգարգլարը շամթատան պէքճիլէր ուհանրպ ըէվօրլերէր իլէ սարիգլէրին իւզէրինէ հիւճիմ իթմիշ օլտուղլարընտան, տարիգլէր թէսլիմ օլմուշլար, վէ տէրհալ ճիվարտա պուլունան զաղբթաեա իխպարը քէֆիյէթլէ, Գէյ օղլու բօլիս տայիրէսինէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր։

—

Իքի կիւնտէն պէրու մապէյնի հիմանեունտա ինիզատ իսէն մէճլիսի մախսուսատա Անատօլու չբմէն տրֆէրլէրինին ինշաաթընա տաեիր միւզաքէրաթ ճէրէեան իթթիկինի զաղէթալար եազրեօրլար։

—

Թորխանէի ամիրէ ճանիպինտէն Ինկիլթէրրատա տիրարը օլունմուշ օլան Նորատանֆէլտ թօրլարընը պիր գրամընը Տէրիսատէթէ կէթիրմէք իւզրէ, պու տէֆա Թորխանէի ամիրէ մէմուրլարինտէն պիր զաթըն օլ ճանիպէ իզամ գէլընտըզը իչինտիլմիշ տիր։

—

Իսթանպոլ զաղէթասը, աթըպպայի ասքէրլիյէտէն Գէլիզար պէյին, Գատըքէօյինտէ վագը խանէսինէ, ան ալթը եաշընտա պիր Ռում գըզը կէօթիրիպ, պիր գաչ տէֆալար միսոֆիր իթմիշ, վէ մէրգումէնին պու գոֆէլիլրէրտէն սոնրա համիլէ օլմուշ օլմասընը պէեան իլէ, գըզը բէյէրի թարաֆընտան ահքեամը գանունիեէնին իճրասը թալեպ օլունմուշ իտուկինի խապէր վերիեօր։

Պէլիզար պէյ, շիմտի բարա իլէ մէրգումա շու շիքեաեէթինտէն վաղ կէչիրմէկէ չալըշըեօր իմիշ։

—

Կէչէն կիւնքի զաղէթամըզտա Մ. Կամպէթթանընը էվվենամէսինէ տայիր պիր պէնա նէշր օլունմուշ իտի. զաղէթալարտա օղունտուղունա կէօրէ, պու հավատիս միւմսիլէյհի թազիֆ իչին, լէթայիֆ նէվինտէն օլարագ Ֆիկար զաղէթասը թարաֆընտան չըգարըլմըշ արը։

—

Ղազէթալարտա օղունտուղունա կէօրէ, կէօմրիւք մէմուրլարընտան Սատատ էֆէնտի, իքի սէնէ եվվել ճիտտէ բիւսումթ միւտիրլիկինէ թայէին օլունարագ, մահէլլի մէմուրլեէթինէ մուվասէլէթինտէ պիր բարատը պուլունմատըգը հալտէ, կէչէնտէ Հիւտէյտա կէօմրիւք օ. միւտիրլիկինէ թայէին օլունմուշ, վէ բատա ազիմէթի հէնկեամընտա, եօլտա վէֆատ իտերէք, մերգումուն կշեատը Հիւտէյտա մէմուրիյնի մահէլլեէսինէ թէսլիմ օլունմուշ, վէ խարճլարը աչըլարգտա, 60,000 լիրա գատար նագտ, վէ 10,000 լիրալըգ զիգրյմէթ էշեատ զուհուր իթմիշ տիր։

Բէյֆիեէթ իտարէյի մէրքէզիյեէ պէեան օլունտուղտա, մերգումուն ֆագրի հալի տէրքեար օլտուղունտա, իսթիլասընտա շիւպհէ գալմամըշ տըր։

Պիր թաճիրին պէեանընա կէօրէ, կէչէն սէնէ 80,000 գաղէմի բիրինճ, պիլա բիւսիմ Հիճազ վիլաեէթինէ կիրտիրիլմիշ տիր։

Հիւքիւմէթի սէնիյէ պու միսիլու սուի իսթիմալաթըն մէնի զրմընտա, Բիւսիմսթի էմանէթի միսթէշարը Գէրթրամ էֆէնտիեէ, պիր լայիհա թանզիմ վէ թազտիմինի էմր իյլէմիշ, վէ Գէրթրամ էֆէնտի տախի կէօմրիւքլերին խարահաթընա տայիր Գապը Ալիեէ թազտիմ էթտիկի լայիհատա պու խուսուստա կէօսթէրիլէն թէտապիրին (իճրասընը թասվիեէ իթմիշ տիր։

ՖԱՅԻՏԷԼԻ՝ ՊԻՐ ՇԷՑ

Համպուրկտա պուլունան միւսիւ Սամուէլ Հէքչէրին իգպալա տայիր օլուպ, վէ պու նիւսխէմիզտէ տէրճ իտիլէն իլանը, զայէթլէ միւֆիտ պիր հայ-էր. Պ-ը-ը-ը, գէրէք պուրատա վէ կէրէք թաշրալարտա գազանըմըշ օլան նիւմէրօլարընն պէտէլէրինի, հէմ բէք չաբուգ սուրէթտէ, վէ հէմտէ քէմալի տիգգաթ վէ էսրար սագլաեարագ էտտա իյլէմէքտէ օլտուղունտան, զաղէթամըզը գրատթա բաղվէթ իսէն զաթլարընը, պու կիւնքի տէրճ օլունան իլանա նազար պուեուրմալարընը, բէճա իտերիզ։

—

Բարիսին Օթէլ-Տիէօ նամ խասթախանէսի թապիպի բրօֆէսսէօր Պարթ, 30 յունիս թարիխլի Մանիթէօր տէզ Օբիթօ գազէթասընտա նէշր իյլէտիկի պիր պէնտտէ, գանընն զաաֆէթի իլէ, էքսէրիա կէնճ գրզլարընը վէ գատընլարընը տիւչար օլտուգլարը սայիր խասթալըգլարա, իլմ տօգթօրու ԼԸՐԱՍԸՆ իճատքէրտէսի օլան ՖՕՍՖԱՏ ՏԸ ՖԷՐԼԸ ՐԱՕ նամ մարիճէնին իսթիմալինտէն հուսուսէ կէլէն ֆայիտէլերտէն պահս իլէ, պունլարընն զայէթլէ շայեանը մէմնունիյեէթ օլտուգլարընը թաստիգ իյլէմիշ տիր։ Մէզբիր խասթախանէտէ իճրա օլունան իքի եիւզտէն զիեատ թէճրիպէլերտէն, շիմտիյէ գատար իճատ օլունան չէլինքի իլտճարընն հիչ պիրինին մէզբիր մալինճէ գատար թէէսսիրլի օլմատընը անլաշըլմըշ տըր։ (30)

—

Իլք պահար մէվսիմինին պու էսնասէրինտէ էքսէրիա չօճուգլարընն վիճուտինտէ շիպանլար չէրգարընը կիպի, պաշլարընտա վէ եիւզլերինտէ տախի եարալար կէօրինմէկէ վէ շիշմէկէ պաշլար, վէ քէնտիլէր չօղ տէֆա պօղաղ թրգանմասը խասթալընը կիրիֆթար օլուրլար։ Զօճուգլար նամիզաճլրգլարընտան Նաշի թիթիզէնիրլեր, իշթիհալարը գաբանընը, վէ ըէնկիլէրի սօլար, պու խասթալրգլարա գարշը հէքիմլեր եիկիրմի սէնէտէն պէրու ԼԸՐԱՍԸՆ ՖՕՍՖԱԹ ՏԸ ՖԷՐԻ իլէ, ԿՐԻՄՕԼ Վէ ԴՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸ ՍԻՐՕ ՏԸ ՐԷՑՖՕՐ ԻՕՏԷ նամ շարբաղունու թավսիյէ մէքտէ տիրլէր, պունլարտան պնճիսի գանը վէ քիմիրլերի ավվէթլէնտիրմէկի վէ եէնիլէտիկիպի, իբրինճիսի տախի գանը թէլեր։ Գու իքի մաիճէճլէր մարինաղը եաղը իլէ, Միրօ անթիսգոլթիգ նամ շուրուպա ֆաեիգ սէր, վէ խասթալրգլարը բէք չուգ տէֆ իտերլեր։

(20)

ԻԼԱՆ

Մ. Զանի Եօրկաքինին Նորի բաշա զիթինտէ պա իլամբ շէրի պաճաղրան մէպարիզի մանիմէնին թէսէսի դրմընտա տերտաս օլուպ, քեալէթի տէվրիյէ իլէ ֆիրուխլ մահքիմ պուլունան Իսկիւրտա Իպրահիմ աղա մահալլէսի Գօշու եօլու ճատտէսինտէ վագը 37 նիւմէրօլու, տերուտտէ քէօշկիս միշթէմիզ պիր գա պաղ իլէ, բիշկեահընտա վը եիկիրմի պէշ վէ եիկիրմի տօտ նիւմէրօ իլէ միւրաղամամիւմ էլ հուտուտ պիր պաղնղիվ մաթպախ մահէլլէրի պունան ագտէմ միզանտէ օլունարագ զքիր պաղ լիրա եիւզ ղուրուշն ալթմըշ պէշ պին, վէ մէնդիլ էլլիէտի պին պէշ եիւզ վէ մաթպախտախի տէօրթ պին եիւզ ղրշպէլ իլէ թալիպլերի էօհտէսին տէյէգարրիւր իթմիշ օլտուղունտա, Թարիխի իլանտան իթթիպատա, թարիխի իլանտան իթթիպատա օթուղ պիր կիւնէ գատար նիզմը վէճհէլէ եիւզտէ պէշ զամբ իլէ զիեատէյէ թալիպ օլանլարը իլամաթը շէրիյէ իճրա տայիրլարն միրաճատթ իլէմէլերի իլա օլունուր։

Նի 7 Նիսան, 98

ԱՆԱՏՕԼՈՒՏԱ ԳԱԹՕԼԻԿ ՄԻՍԻՕՆԱՐԼԱՐԸ

Օնա նամ գաթօլիք զաղէթասընա կէօրիւլմիշ օլան ատիտէքի լաբրթօեու գարիուսու քիրամ հարաթընն նազարը միթալէասընա թազտիմ իյլէտիկիմիզ սրրատա, պու եիւզտէն միլլէթիմիզին խիդպարընա գարշը միշտէտ օլանան պիլիք պիր թէհլիքէտէն տաեեր թէէսսիֆիմիզիս պէեան իթմէմէք էլինիզտէն կէլմէեօր. գաթօլիք միսիօնարլարընն մէզհէպ վաղ իյլէմէք իչին, Անատօլունուն հէր թարաֆընա եաեըլըպ, էհալինն ճահիլ գըմընը բարա վէ բարլագ վատար իլէ ատատարագ, պունլարը քէնտի մէզհէպլերինէ վէ ըՌՈՒՐԻԿ չէվիրմէկէ չալըշըգլարը, հէր էֆքարը միանվիրէ տահիպի էրմէնինին, հաթթա • էրմէնի գաթլիք մէզհէպինէ թապի օլատատախ, թէէսսիֆիանիս մուճիպ օլաճագ պիր խուսուս տուր, վէ նասըլքի Մէճմուայը Հավատիս ըէֆիդիմիզ տէֆաթէն նիտարար խիպ հիւքիւմէթի Սէնիյէնին նազարը տիգգաթընը տավէթ իթմէքտէ տիր, պունլարը տէվիէթ ու միլլէթէ վիրմէքտէ օլուղլարը զարար, սօնրատան էօնիւ ալընը շէյլերտէն օլմատըզընտան, շիմտիտէն պունան մէնինէ հիմմէթ օլունմասընա էշէտտի լիզիմ վար իսուկի աշքեար պիր խուսուս տուր։ Պինաէն ալէյհ, պու խուսուս հագգընտա հիւքիւմէթի սէնիյէնին նազարը լութֆ ու մէրհամէթինի ահիպանէ տավէթ իլէ, Առաջնորդարարմըզ թարաֆընտան տախի պու խուսուսա պիր սուրէթի մախսուսէտտ տիգգաթ օլուն-

մասքնքն էլդէմիյէթինխթարա խթիճալ իտէրիզ։

Կէրէք Գուտսու շէրլէ վէ ճիվարլարընտա վէ կէրէքլէսթին-տէ վէ Գալիլեատա պուլան ֆրանչիսկեան թարիգաթընտանաթալիք բաբասլարը, եալընըզ վիսէլէրի պէքլէմէք, վէ պունլա իչինտէ վաղիֆէյի բուհանիյէլի իյֆա իթմէք իլէ գանատաթ մէեիպ, քէնտիլէրինի Գաթալի քիլիսէ վէ մէզհէպլինին էնտէ լուսնան մուհաֆազա գալլարը մամընտա ատտ իտէրէք, էթրարընտա պուլունան, վէ եանլըշ լհէպլէր գարանլըղը իչինտէ մուզ օլան Ամէրիքէլէրի վէ հնդկալարը թէնվիր (՝) իթմէկէ. վէնտիլէրէ հագրգէթի թանրթմս չալըշմագտա, վէ պու զայրէթլտախի, հէր սէնէ պիր չօգ էշխա գաթալիքլիկի գապուլ իյլէմէլէէ, կիզէլ սէմէրէլէի հուսուլէթիրմէքտէ տիր։ Ամն օն էլէրտէ պունլարըն մարիֆէթիյլէ գաթալիք մէզհէպինի գապուլ իտէրին էսամիսի պէր վէչհի զիյր եան օլունուր։

(Գաթալիք մէզհէպինի գապուլ իտէն չիզմաթիքլէր վէ հերետիկոսլար)	(վաղզ օլունան իւսլիման ինհուտի վէ սուրէլէր)
1877 տէ	214
1878 տէ	47
1879 տա	50
1880 տէ	122
1881 տէ	143

Պու ճէտվէլտէն անլաշըղը վէճհ իւզրէ, պէշ սէնէ զարնտա 736 քիշի գաթալիքլիկի գպուլ իթմիշլէր տիր։

Պունլար պաղէն միւնֆէրիէն, վէ պաղէն տախի պիր դարը պիրտէն թէպտիլի մէզհէպ ղէմէքտէ տիրլէր, վէ պաշլըճա աթալիքլիկի գապուլ իտէնլէրինդմաթիք էրմէնիլէրտէն (Մանա զսէթասքընն միթէասրպ մուխարի Լուսաւորչական էրմէնիլէրի ուլթմագ իսթէեօր) օլտուգլարընա պագբլրը իսէ, աղ վագբթան մէզքիւր միլլէթին պիւեիւք գամքնրն Բօմա քիլիսէսինէ տէխարթ իտէճէքլէրի իւմիտ օլունապիլիր

Անատօլունուն սայիր ճիհէթլէրինտէ տախի պէօյէ պիր չօգ քլիլէր պիրտէն հեբեռէյօլուզու ինքար իթմէքտէ տիրլէր. կէչէն հնէ բէթլէհէմտէ 40 քիշի գաթալիք մէզհէպինի գապուլ իթտիլէր վէ նազարէթ գուրպինտէ վագբ Իսանէհտէ տախի պիր գաչ եիւզ քիշի, վէ Գանատա իքի եիւզ օրթոտօքս քիլիսէսինէ թապի չիզմաթիք բուտմար Բօմա քիլիսէսինէ տէխալէթ իթմիշլէր, վէ պունլարըն սաեբսը կիւնտէն կիւնէ արթմագտա պուլունմուշ տուր. Ֆագաթ Գալիլեա իլէ Գուտսու շէրիֆ ճիվարլարընտա վուգու պուլան թէպտիլի մէզհէպլէր բէք չօգ օլմաեբպ ճէնապը Հագդ խուսուսիյլէ քիւչիւք էրմէնիսթանատա գաթալիք միսիսնարլարընն զայրէթինի մաղհարը մուվաֆֆագբյեէթ եյլեմէքտէ տիր։

Օրատա գաթալիքլիկէ կէօսթէրիլէն բաղպէթ էօյլէ պիր տէրէճէտէ պուլունմագտա տըր քի, եագըն վագբթան պու մէզհէպին քիւչիւք էրմէնիսթանատա ումումիյէթի իւզրէ եաեբլաճաղը իւմիտ օլունապիլիր։

Պու բաղպէթին իլք նիշանէլէրի պունտան 30 սէնէ գատար մուգատէմ կէօրիւնմիւշ, վէ 1849տա օլ վագբթ Հալէպտէ պուլունան ֆրանչիսկէն թարիգաթը բաբասլարընն ըէեիսի օլան Ալէքսիս Լիւվուրն նամ բաբաս Ատանատա պին գատար չիզմաթիկ էրմէնիլէրէ Բօմա քիլիսէսինի գապուլ իթտիրիպ, պունլարըն իտարէսի տախի պիր էրմէնի գաթալիկ եպիսկոպոսա իհալէ օլունմուշ տուր։

Պունտան օն սէնէ սօնրա, Մարաշտա պուլունան էրմէնիլէր գաթալիք օլմագ իսթէմիշլէր, վէ ֆագաթ քէնտիլէրին թաալիմ ու թէրպիյէսի (՝) իչին կիթմիշ օլան ֆրանչիսկէն բաբասլարը, գաթիկէն թալէպ իթմէքտէ օլտուգլարը վէճհ իւզրէ, պունլարը լաթին քիլիսէսինէ գապուլ իտէմէտիքլէրինտէն, իչլէրինտէն եալընըզ իւչ պին քիշի էրմէնի գաթալիք քիլիսէսինէ տէխալէթ իյէմիշլէր տիր։ Բօմա քիւրսիսիսի, Շարգ քիլիսէլէրինէ տիշմէն օլմատըղընը իդհար իյլէմէք իչին, չարգտա գաթալիքլիկի գապուլ իտէնլէրին լաթին քիլիսէսինէ իտխալ օլունմալարընը մէնն էթմիշ օլուպ, պունլար Բաբա հաղրէթլէրի թարաֆընտան թաստիգ օլունան եբրլի քիլիսէլէրտէն պիրինէ կիրմէկէ մէճպուր պուլունմագտա տըր։ (Նէ՝ պիւեիւք նիյմէթ . . .)

Օլ վագբթ էրմէնի գաթալիք բաթրիգի պուչիզմաթիգլէրին թէպտիլի մէզհէպ իթտիքլէրինի իչինտէ պիր բաբաս իլէ Պետրոս բիսկոպոս Աբէլեանը կէօնտէրմիշ իտի քի, միսմաիլ յհին վէֆաթընտան պէրու, մէմուրիյէթի Միքայէլեան բիսկոպոս թարաֆընտան իտարէ օլունմագտա տըր։

Օնտան պէրու, պուրալարտա գաթալիք մէզհէպինի գապուլ իտէնլէր չօղալմըշլար, վէ Բաբա հաղրէթլէրի, էհալինին թալէպի իւզրինէ, պունլարըն Լաթին քիլիսէսինէ տախիլ օլապիլմէլէրինէ միսատատ իյլէմիշ տիր։

Օլ վագբթատան պէրու Մարաշ Ֆրանչիսկէն թարիգաթը բահիպլէրի իչին նօգթայի մէրքէզ ատտ օլունմուշ տուր քի, պունլար օրատան ինճիլի չէրիֆի վաղ իյլէմէք իչին չօգատան պէրու Սիսէ, Զէյթունա, Եէնիճէ – Գալէէ, Ցօն–Գալէէ, Քէրիյէթ–իւլ–Քէնաեէթ կիթմէքտէ օլտուգլարը կիպի, ախիրէն Ադնթապա տախի կիթմէկէ պաշլամըշլար տըր։

Ֆրանչիսկէնլէր ուղուն միւտաէթ Սիոտէ գալարգատան վէ օրատա բէք չօգլարընա գաթալիք մէզհէպինի գապուլ իթտիրատքէն սօնրա, մահէլի մէզքիւրտէ պուլունան էհալինին իտարէսինի էրմէնի գաթալիք բուհպանլարընա իհալէ իյլէմիշլէր տիր։

Զէյթունատա սէքսէն ֆամիլեա գատար լուսաւորչական էրմէնիլէր, մէրքէզի իտարէլէրի Մարաշտա պուլունան գաթալիք բաբասլարընն զայրէթի ու սէպաթը սայէսինտէ Բօմա քիլիսէսինի գապուլ իյլէմիշլէր տիր։

Եէնի–Գալէ վէ թէվապինտէ, ճիւմիսի տէ չու սօն սէնէլէրտէ թէպտիլի մէզհէպ իյլէմիշ օլտուգլարը հալտէ, իքի եիւզ ֆամիլեատան զիեատէ գաթալիքլէր վարտըր։

Քէնտաեէթէ կէօնտէրիլէն գաթալիք միսիսնարլարը տախի իչ տէօրթ սէնէ զարֆընտա եիւզտէն զիեատէ Ադ–Քէպէրէ գաթալիքլիկի գապուլ իթտիրմիշլէր տիր։

1881տէ Ցօն–Գալէտէ եիւզ գատար էրմէնիլէր գաթալիք քիլիսէսինէ արզը տէխալէթ իթմիշ օլտուգլարընտան, ախիրէն օրատա կէօնտէրիլէն հէյեէթի բուհանիյէ, մահէլի մէզքիւրտէ գաթիկէն եէրլէշճէք տիր։

Ճարգտա գաթալիք միսիսնարլարըն գարշըլարընա չէդան էն պիւեիւք միշքիլաթ բրօթէսթան վաթիզէրինին բէք քէսրէթ իւզրէ պուլունմալարը, վէ պունլար իչին լիզում կէօրաիւքլէրի միգտար բարա հէր տաեիմ հաղը պուլունմասը տըր։ Գաթալիքլիք, պունլարըն պիւեիւք պիր մուվաֆֆագիյեէթէ մազհար օլմասընան տալա գօրգմազ, ճէնապը հագդն ինանեէթ ու քէրամէթի, Ամանեատան, Ինկիլթէրրատան, վէ թա Ամէրիգատան կէլմէքտէ օլան պու հատարիզ հիսապզը բրօթէսթան միսիսնարլարընն պէօյլէ պիր մուվաֆֆագբյեէթ հուսուլէ կէթիրմէլէրինի մէնն էթմէքտէ (՝.) տիր, վէ իթտիքլէրի բարլյադ վատարա պագադրադ, գաթալիքլիքտէն բրօթէսթանլըղա տէօնէնլէրին սաեբսը բէք ազ օլուպ, պիր եանլըշլըգտան տիկէր եանլըշլըգ իչինէ տիւշմէկէ հաթթա չիզմաթիգլէր պիւք թէրէտտիւտ կէօսթէրմէքտէ իսէլէր տէ, պունլար պիր չօգ մահէլլէրտէ մէճճանէն մէքթէպլէր աշմագտա, էրքէք վէ դէշ չօճուգլարընա մախսուս էօքսիզանլէր քիւչատ էթմէքտէ, վէ հաթթա, Գէյրութտա վէ Ադնթապատա օլտուղու կիպի հէքիմլիք մէքթէպլէրի վէ խաթխանէլէր թէէսիս իյլէմէքտէ օլտուգլարընտան եիւզէրինտէնիայլիճէ զարարլար կէօրիլմէքտէ տիր։ Բրօթէսթան միսիսնարլարը, էֆֆալէթ իչինտէ պուլունան բէտէր ու մատրլէրինի բարա իլէ ատոսթարագ, էօքսիզանէլէրինէ պտրգլարը չօճուգլարատան վաեիզլէր եէթիշիրմէքտէ օլտուգլարը փպի, պունլարատան ազ սէֆալէթլիկատէ պուլունուպտա մէքթէպլէրինտէ վամ իյլէմէքտէ օլան չօճուգլարատախի մէրքէզլէրի թէրզիյէտէ պունլարը գաթալիքլիկէ գոգ ատավէթէ ալըշարբտրգլարընտան, սօնրատան ախֆալը մէրգէէի, թէպտիլի մէզհէպ իլէ Բօմա քիլիսէսինէ տէխալէթ իթմէկէ դանտըրմագ, զաեէթ միշքիլ մագտա տըր։ (Տէվմ)

ՊԷՇԻԿԹԱՇ ՎԱԳԲԱՍԸ

Արիսթարքի էֆէնտի հաղրէթլէրինին մէքթուպու

(Զարլէ՝պէկ կէ՝նէ՝ Ն՝ա՝սիբեֆէնտին գրվամ)

Մէքթուպումուն պուրաեա գատար նէշր օլունան գբսմը գալէմէ ալընմըշ օլտուղու հալտէ, մարքին ԱՀնճի կիւնիւ Խորէն սրբազան պէնտէնիզ պիր վիզիթա վէրիպ, հէր շէյի ունութմուշ վէ քէնտիսինէ օլունան հագարէթի իճրա իտէնլէրէ տախի ավֆ իթմիշ օլտուղունու պէեան իլէ, Սիլլօղօս ճէմիյէթինին ըէյիսի թարաֆընտան վուգու պուլան տավէթէ իճապէթլէ, մատամ Ցիւսուաբ թարաֆընտան օլ կիճէ ճէմիյէթի մէզքիւրէ սայօնունատ իրատ օլունաճաղ Նութգտա հագրը պուլունաճաղընը սէօյլէտի։

Կէօրիւնիւշէ կէօրէ միսմիլէյհա ալիմէ վէ պէլիզէ գատրն, լէյլէյի մէզքիւրէտէ էրմէնի միլլէթի պէյնինտէ ախլէագը համիտէ վէ իլմ ու մէարիֆին թէրագգբսը հաղրընտա վէրարիկի մալիմաթլար իլէ քէնտի սամիմունունա պատիի մէմնունյեէթի օլմուշ, վէ նութգու մէզքիւրտէ «Միլէլի ախիգա վէ հաղրէրէնին քեաֆֆէսի, Բում միլլէթինին քէնտի թէրագգբլարը իւզրինէ վագբ օլմուշ օլան ազիմ թէէսսիրինէն ֆէվզէլատէ իսթիֆատէ իյլէմիշ օլտուգլարը կիպի, էրմէնիլէրէ տախի պու թէէսսիրատէն պիւյիւք մուհաբէնաթ իսապէթ իթմիշ տիր, վէ միլլէթի մէզքիւրէ ումումի վէթանտաշլարը, վէ խուսուսիյլէ Բումիլար իլէ հիւանիւ միւնասէպաթտա պուլունմագ արզուսունատ տըր» տէմիշ տիր։

Մատամ Ցիւսուաբա, պէեան իյլէտիկի իշպու կիւզէլ տույզուլարատան տալայը, զաթը հաղրէթի շէհրիեարինին պաշ թապիպի, վէ ճէմիյէթի մէզքիւրէ բէյիսի տօքթր Մավրօեէնի թարաֆընտան պեեանը թէշէքքիւր օլունմուշ, վէ խուսուսիյլէ միսմիլէյհանին «Թէասսիպ թէրագգը ու թէգատիմէ գարշը պիր սէատ տիր» տիմէսի իւզրինէ հաղրուն էլ չըրբմալարը իլէ իչինճիւ Իսագիմ հաղրէթլէրինին վէքիլինին հարէքէթի մասլիսմէսինի թասյեիւպ իթմէքտէ օլտուգլարընը անլաթմըշլար տըր։ Պու հագգա Խորէն սրբազան հաղրէթլէրինէ եազարղըմ պիր մէքթուպտա, «Միսմիլէյհա ալիմէ գատրն, Բումիլարքն էրմէնիլէր, վէ էրմէնիլէրին Բումիլար լէյհինտէ իզմէրգումէեէ խիթապէն տախի, – էկէր սիզէ էլիմէն կէլիր տէ պիր խբամէթ իսէպիլիր իսէմ. քէնտիմճէ պիր շէրէֆ ու իֆթիխար ատտ իտէրիմ։

—Էվվէթ, էֆէնտի, բէք ալէա էլինիզտէն կէլիր պիր շէյ տիր . . .։

—Պուեուրունուզ, էմր իտիրիզ, նէ՝ իմիշ պագարմ միրատընը։

—Ճիմանի սէօյլէրիմ, ֆագաթ, էվվէլա քէրէմ իտիպ խապէր վերինիզ, օլ տիլպէր եէկէնլէրինիզ նա՞սըլբըրլար, ինշաալլահ իյի բահաթ տբրլար. էօյլէ տէյի՞լ մի։

—Զօգ իյի վէ չօգ բահաթ տբրլար . . . – քէնտի հագգլարընտա իպրազ իթտիկինիզ պու մէվզուատէթի իշլեթտիքլէրինտէ, զիեատէսիյլէ մէմնունն վէ միթէշէքքիր օլաճագլար տբր . . .։

—Ինշաալլահ օլ պէնիմ ատսթու նէտիմիմ արազ էֆէնտի, օլ տիլպէր վէ օլ սէվիմլի զաթ տախի իյի բահաթ տբր, ա՞հ, էսէֆ իտէրիմ քի, իսմի խաթրըմտան չըգմըշտբր...։

—Ցօմէնիգօ Սէպալա, տիմէք խաթէրսինիզ, էօյլէ տէյի՞լ մի, – տէտի Լիսնէլ։

—Ցօմէնիգօ Սէպալա, էվվէթ, էվվէթ . . . – ինշաալլահ տայիմա իյի, վէ տայիմա էօյլէ պագա եիկնա պիր հալտէ տիր, էօյլէ տէյի՞լ մի։

—Հայ հա՛յ, տայիմա քէնտի մէրգահրամանճա հալինտէ տեվամ իյլէմէքտէ տիր . . .։

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸՉԼԸՐ

հա զիեատէ տիչարը հիւզն ուէլէմ օլմագտա իտիլէր։

Կէրչի պու իքի կէնճ չօճուգլար, իւչ տէօրթ տէֆա պիրպիրլէրիլէ կէօրիւշիւպ գօնուշմուշ իտի իէլէրտէ, Մարի տայիմա սուուգվէ էլէճնաք սուրէթտէ պիր մուտէլէ իթմէքտէ, վէ քէնտիսի տէ էպլէ պիր հալտէ պուլունմագտա օլտուզունան, Լէօբօլ տախի, կիւնէն կիւնէ, տահա զիեատէ կիրիֆթատը մէրդ վէ մէչադգաթ օլմագտա իտի։

Մարի Թարաֆընտան զուհուլա կէլմէքտէ օլան հալ ու հարէքէթ վէ խէվֆ ու էնտիշէ, մէրգումա մանէասըզ վէ էսասըզ պիր շէյ տիր կիպի կէօրիւնմէքտէ օլուպ, վէ սեպէպինի իսէ պիր տիւրլիւ անլաեամատըղընան, մութլագ սուրէթտէ մէրգումէ կէնճ գըզ իչին, քէնտիսինի սէվմէմէքտէ օլմալը տբր շիւբհէսինէ զահիպ օլմագլըղա պաշլամագտա իտի։

Հիքեայէթիզի օգուեան զաթլար, մէրգումուն, քէնտի շիւբհէսինտէ, նէ՝ գատար եանըլմագտա օլմասընը պիրմէքտէ տիրլէր . . .։

Մէրգումուն իքի նէվճիվանլար, պիրպիրինտէն, քէնտի չէքմէքտէ օլտուգլարը աէրտի տէրուսլէրինի կիզլէմէքլիկէ չալըշըգճա, հալիյլէ պիր պիրի տէրտինին արթմասընը սէպէպ օլմագտա իտիլէր։

Մարի բէք պէլլի պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ, կիւնտէն կիւնէ սարարբպ ուօլմագտա իտի . . . — կէօզլէրի էթրաֆընտա հասրլ օլմագտա օլան մանիլքտէն, կիճէլէրի ույգուսուզ կէչիրմէքտէ օլտուղու անլաշըլմագտա իտի։

Դօրա օլ պապտէ շիւբհէ վէ էնտիշէ իյլէմէքտէ օլտուղունան, պիր գաչ տէֆա մէրգումէեէ,

—Ազիզիմ, նէ՞ տիր պու սէնտէքի հալ, տէյի սիւալ իյլէմիշ իտի։

—Հիչ պիր շէյիմ եօգ տուր, հէմշիրէճիկիմ. . . – տէյի ճէվապ վիրմիշ իտի մէրգումէ իսթիեարի օլմատըղը հալտէ, վէ պիր կիւլիւմսէյիշ իլէ սէօյլեեէրէք։

—Ցօղրո՞ւ սէօյլէյինիզ։

—Սահիհէն սէօյլէրիմ քի . . .։

Մարի պու արատա քէնտույի զաթի իտիպ աղլամամագտա իտի իսէ տէ, եալընըզ գալըգճա տախի կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ իտի։

Պիր կիւն, էօյլէտէն իքի սատթ գատար սօնրա. Դօրա վէ եախօտ Լիսնէլ Վարթքն, ախտա պինէրէք կէղմէկէ չըզմագ իւզրէ հաղրըլամագտա իտի։

Պաղչէնին բարմագլարը գաբուսունու աչտըլար, – ալէա պիր լանտօ բէք կիւզէլ ախլար գօշուրմուշ օլտուղու, վէ բէք սիւսլիւ իտպիրի վէ ուշաղը պուլունտուղու հալտէ, աղաճլարդը եօլատան կէչէրէք կէլիպ գարունան էնտիտէ տուրտու։

Մէզքիւր արապատա պուլունան Բօզ Պօնչան իտի, վէ մէրգումէ քէնտիսինէ պօեարար սիրմէլէր իլէ պիր բէվզադ վիրմիշ օլտուղ տան պաշգա, բէք ճիճիլի պիճիլի սուբէթտէ տախի սիւսլէնմիշ իտի։

Մէրգումէ արապատան աշաղը ինտի։

Մէրգումէ քէօշք գաբուսունան մէրտիվէնինտէն իւչ տէօրթ գատէմէ եօգարու չըգմըշ օլտուղու հալտէ, ֆիսթանը էթէկի իսէ, տահա արապանըն գաբուսունտա պուլունմագտա իտի։

Բօպէնսօն մէրգումէեի սալօնարատան պիրինտէ արամ իթտիրտիքտէն սօնրա, գարթ տբ վիզիթինի տախի իշէրուլէ Դօրաեա կէօթիրտու։

—Հա՛,–տէտի Դօրա քէնտու քէնտույէ, մէզքիւր կիւզել գօղուլու օլուպ վէ բարլյադ քեաղրատան մանուշ օլան գարթ տբ վիզիթի կէօրիւպ օգուուգտա, – պու շէյթան գարը, պուրաեա պաշ եէրէ կէլմէմիշ տիր, էլպէթթէ եէնի վէ միհիմ պիր շէյ օլմալը տբր։

Դօրա աշաղը ինտի։

Բօզ Պօնչան կէնիշ կէնիշ պիր կիւլիմսէյիշլէր իլէ, վէ նասըլ քի իշար խիրմիշ իտի, էլտիվէնլէրի իւզրինտէն բարմագլարընա թագմըշ օլտուղու պիր չօգ եիւպիքլէր բարլամագտա օլտուղու հալտէ, էլինի աղաճլարը գէչիրէք կէլիպ գարունան էնտինտէ տուրտու։

Դօրաեա ուղթատը։

—Սէֆա՛ կէլտինիզ, հօ՛շ կտինիզ, իգպալ ու շէրէֆլէ՛ր կիր. տինիզ, ազիզիմ մատամ, –էտի Լիսնէլ (Դօրա), – քէմալի ս ու հիմմէթ իւզրէ պագբպ գաեբրագլրը լութֆ ու հիմմէթ վէ ֆուքեարլրգ իթմէքտէ օլտուղուզ քէյֆսիզ ուօսթումուզնա՞սըլ տար, իյի՞ մի տիրլէր. ինշաալլահ պիճիլի բէք իյի պիր հալտէ պուլունմատա տբրլար։

—Մ. Մարտիալ, վագատբէֆենա պիր հալտէ տէյիլ տիր։ — տէտի Բօզ Պօնչան, – լաքինօղրուսու բէք իյի պիր հալտէ սխի տէյիլ իսէ տէ, պու ճիւմլէ տախի, պիր գաչ սատթ իչէուլընը պրրադարագ կէլէպիր...

—Տիմէք տիր քի, մէզքիպիր իքի սատթատան իսթիֆատէ ղէ, պէնտէնիզի կէօրմէք իւզրէ էշրիֆէ հիմմէթ իթտինիզ, – ի՝ օլ պապտէ զիեատէսիյլէ թէշէքքիւր իտէրիմ։

—Թէշէքքի՛ւր մի՛ իտէրիզ, – տէտի Բօզ, – ազիզիմ միսմգու խուսուստա թէշէքքիւրէ չան հիչ պիր շէյ կէօրմէքտէ տեմ...։

—Ա՛, նիչի՞ն։

—Զիւնքի, զաթքընըզա կքլիքտէն մագսատիմ, մահզզիր մէնֆատաթա մէպնի տիր . .

—Զաթէն էօյլէ օլմասընընտ պիլմէքտէ իտիմ եա . . ոէյի տիւշիւնտիքտէն սօնրա մէլ, մէրգումէեէ խիթապէն տախի, – էկէր սիզէ էլիմէն կէլիր տէ պիր խբամէթ իսէպիլիր իսէմ. քէնտիմճէ պիր շէրէֆ ու իֆթիխար ատտ իտէրիմ։

—Էվվէթ, էֆէնտի, բէք ալէա էլինիզտէն կէլիր պիր շէյ տիր . . .։

—Պուեուրունուզ, էմր իտիրիզ, նէ՝ իմիշ պագարմ միրատընը։

—Ճիմանի սէօյլէրիմ, ֆագաթ, էվվէլա քէրէմ իտիպ խապէր վերինիզ, օլ տիլպէր եէկէնլէրինիզ նա՞սըլբըրլար, ինշաալլահ իյի բահաթ տբրլար. էօյլէ տէյի՞լ մի։

—Զօգ իյի վէ չօգ բահաթ տբրլար . . . – քէնտի հագգլարընտա իպրազ իթտիկինիզ պու մէվզուատէթի իշլեթտիքլէրինտէ, զիեատէսիյլէ մէմնուն վէ միթէշէքքիր օլաճագլար տբր . . .։

—Ինշաալլահ օլ պէնիմ ատսթու նէտիմիմ արազ էֆէնտի, օլ տիլպէր վէ օլ սէվիմլի զաթ տախի իյի բահաթ տբր, ա՞հ, էսէֆ իտէրիմ քի, իսմի խաթրըմտան չըգմըշտբր...։

—Ցօմէնիգօ Սէպալա, տիմէք խաթէրսինիզ, էօյլէ տէյի՞լ մի, – տէտի Լիսնէլ։

—Ցօմէնիգօ Սէպալա, էվվէթ, էվվէթ . . . – ինշաալլահ տայիմա իյի, վէ տայիմա էօյլէ պագա եիկնա պիր հալտէ տիր, էօյլէ տէյի՞լ մի։

—Հայ հա՛յ, տայիմա քէնտի մէրգահրամանճա հալինտէ տեվամ իյլէմէքտէ տիր . . .։

հաբ իյլեսի քրիստի հիւանիւ թէվէճ-ճիւհիւ ալէնի պիր նիւմայիշ իլէ թասարդ իսէրէք, միլլէթէյնի մէզ-քիւրէթէյնէ պիւյիւք պիր իբտիմէթ իթմիշ տիր։ Ճիւմլէմիզին պասիի թէէսսիֆիւ օյան վագբայի մալիւ-մէտէն սօնրա, մատամ Տիւսաբբն ճումաա կիւնիւ իրատ իյլէտիկի սուլհ ու մուհապպէթ նուիթգու շիւբհէ-սիզ բէք կիւզել պիր թէէսսիրի մուճիպ օլաճագ տբը։ » տէմիշիմ տիր։

Գու ալէնի նիւմայիշէն, վէ Բում միլթէպէրանը էհալիսի թարաֆը-ման Խորէն սրբազան իլէ քէնտիսի-նին մէնատպ օլտուղու միլլէթ կէօս-թերիլէն հիւանիւ թէվէճճիւհանէն սօնրա, թերճէմէսնին իշպու մէք-թուպում իլէ պէրապէր կէօնտէր-մէքտէ օլտուղում, Բում բաթրիգ-խանէսի ըէսմի զաղէթասընդն շայ-եանք թէէսսիֆ պէնտինէ, ումա-ըմ քի արթզ պիւյիւք էհէմմիյ-եէթ վերիլմէէճէք տիր։ Մէզքիւր զաղէթանընդն մուհարրիրինին, մէսէ-լէնին սալընտա հագդը օլապիր, ֆագաթ պէնտէնիզ պէօյէ մէզ-հէպճէ մէսէլէլերին հալլինի, ուլու-մու մէզհէպիյէ մէրաղլըլարընա պը-րաղըրըմ։

Միւէլլիֆ վէ սապզդ տիբլօմաթ սըֆաթը,յա պէնիմ էֆքեարըմ սիւալ օլունտուգտա, պէնտէնիզ Էէլէնոտէ Ալէքս զաղէթասընդն մէզ-քիւր պէնտինի, սուրէթի զահիրէ-սինտէ գապահաթը պուլմագտա օլտուղումտան, պու հագդա նա-զարը տիգգաթըմը ճէլպ իյլէէն նօգթալարը պէրվէճճի զիյր պիրէր պիրէր թատատա իյլէմէկի էհէմ-միյէթտէն ատա իյլէրիմ։ 1. Մէզ-քիւր զաղէթա, վագբատա քիլի-սէճճ գավանիյն նօգթայի նազա-ըրյալա պագարագ, պու մէսէլէտէն տօլայը իւքի միլլէթէր պէյնինտէ հուսուլէ կէլէն սօզուղլուղու պիր տէրէճճ տահա թէչիտ իթմէքտէն իսէ, պունդան զուհուրինտէն տօ-տէրէճճ տահա թէչիտ իթմէքտէն սօնրա, պունդան զուհուրինտէն տօ-լայը պէէատը ֆէէսսիֆ իյլէմէլի իսի։ 2. Իչինճիւ Իսպիմ հագ-ըէթլերինին վէ.քիլի իլէ, պէրապէ-ինճէ պուլունան բուհպանլար, սանրատան տէ.յիլ, հէմման օլ անտէ, Խորէն սրբազանա լազմ կէլէն իյ-զահաթլարը վերմէլի իտիրէր։ 3. Բում բաթրիգխանէսինին ըէսմի զաղէ-թասը, Խորէն սրբազանա էէրապոտ-սրֆաթընը վերմէլի իտի, չինքի միմանիէ յէին պու սրֆաթա, Բում բուհպանլարը գատար հազդը վար տբը։ 4. Իսմի Հէբէբէրի Բուհանէյէ օյան պիր զաղէթա, վագբայը եանը-ըզ նազլ իտիպ տէ, բաթրիգ վէ-քիլի պիր բաբաս կէօնտէրիպ մա-լիմաթի վերմիշ տիր, տէմէմէլի ի-տի. չինքի պէնտէնիզ միմանիէ յէ սրբազանընդն եանընտա օթուրմագ-տա օլտուղում հարտէ, Բում ըէ-հապիյինինին անճագ հէմման պիր սէլամ վերիպ կէյմէքտէ, վէ բէք սօզուգ տտվրանմագտա օլտուգլը-ընդ կէօրտիւմ։ 5. Բաթրիգ ի չին-ճիւ Իսպիմ, քէնտի վէքիլինին մէզքիւր հարէքէթինին, եալընըզ ապինի տէ.յիլ, սուրէթի զահիրէ-սինի տախի թատատիգ իյլէմէսիյլէ բէք եանլըշ պիր հարէքէթտէ պու-լունմուշ տուր. պու խուսուս տախի «Ուսթանասբլ իսէ. չբրագ տա էյ-լէ» տարպը մէսէլինին տօղրուլու-ղունու թատատիգ իյլէր։ 6. Գու վա-ղըատան, Բում միլլէթինին ումա-մէն միթթասբգ օլտուղու նէթի-ճէսինի չբգ տրմագ, վէ իւքի իւշ քի-չինին հարէքէթլերինին մէսուլյ-եէթինի ումամ միլլէթին իզզերինէ ատթմագ եանլրշ տբը։ 7. Գու տէ-տիկվի Բում զաղէթալարընտան էֆքեարը միանվվերէ թարաֆ-տարանը պուլունան Բէէէ-Էէլէ-ոոդէին, Անոթլէէօ Աոթէին, վէ Նէօշզոան թուսթատուգլարը մէսէք տախի թատատիգ իտէր, պու զաղէ-թալար չիմանյէ գատար, Բումլար իլէ Էրմէնիլէրին վէ ումամ Թիւր-քիա էհալիլէրինին մէղհէպ վէ ճին-սլեէթ ֆարգընա պագ ըլմասարագ, քէմալի խալիսէթ ու մուհապպէթ իզզրէ եաշամալարընդն լիւզումինի պէէան իյլէմէմիշլէ՝ր մի տիր։

Իքի քիլիսէլերին
Թէվհիտինի արզու իյլէեէն
Աբէոնարէ

(Արիսթարքի պէյ Թարաֆընտան Խո-րէն Նարպէյ սրբազանա, տօղթօր Էնո-թիատիս բաշանդն էէնաղէ ալայընտա վու-գու պուլան շայեանը թէէսսիֆ հատիսէ-տէն տօլայը, եաղբլան մէքթուպուն թերճէմէսի)։

Սրբազան հաղրէթլէրի

Իշպու մէքթուպում իլէ զաթը քէրիմանէլէրինէ Դուրրիէ տ'Օրիան վէ Նէօլոզոս զաղէթալարընդն էվ-վէլքի կիւնքի նիւսխէլերինի իրսալ իյլէմէկէ, իսթիճալ իթմէքտէիմ։ Գու զաղէթալարատան պիրինճիսի, էնոթիատէս բաշանդն ճէնաղէ ա-լայընտա վուգու պուլան հատիսէեի զիքր իտէրէք, պու միւնատէպէթլէ բաթրիգխանէ թարաֆլրը օլան զաղէթալարա դարշը լիզհարը խու-սուսմէթ իթմէքտէ տիր։

Նէօլոզոսա կէլտինտիքտէ, մէզքիւր զաղէթա, պու մէսէլէտէն պահս իյ-լէմէմէսի վէ զաթը քէրիմանէլերի իլէ էրմէնի բէհապիյինին ալայը մէզքիւրտէ հազրը պուլունմուշ օլ-մասընը պիլէ զիքր իթմէմէսի իլէ բէք պիյիւք պիր դուսուրտա պու-լունմուշ տուր։

Մէզքիւր զաղէթատա տէրճ ի-տիլէն էնոթիատէս բաշանդն թէր-ճէմէյ հալինին մուհարրիրի, զանն իտէրիմ, տօքթօր Թթավրիտէս օլ-մալը տբը, վէ միւմանիէյհ եէվմի մէզքիւրտէ էրմէնի միլլէթինին էն զիկատ սեվիլմիշ, վէ շայեանը հիր-մէթ ուրիայէթ պիր արքեպիսկո-պոսուն Բում բահիպիյինի թարա-ֆընատա վուգու պուլան հագարէթ-տէն տատը պէէանը թէէսսիֆ իյլէմէմէսիյլէ բէք եագրշմագ պիր հարէքէթտէ պուլունմուշ տուր քի, պէնտէպ, միւսատէնիզ իլէ, մէզ-քիւր զաղէթատա ուֆագ պիր մէքթուպ իրսալ իտէրէք, պու հագդ իսթիեար օլունան սիւք-եութն եէրինի տօղտուրմագ նէյ-եէթինէեիմ։

Ուամ էֆքեարը միանէվվերէ տահաբ Բումլարընդ, հագդընտա թէվհիտիհէլերի պէրքեմալ օլան էրմէն միլլէթինի կիւճէնտիրմէք նիյեեիյլէ տէ.յիլ, պէլքի լիւզու-մինատ զիեատտ զայլէթի մէզհէ-պիյէ մէրեսի օլարագ, զաթը ա-լիլերէ օլունան հագարէթտէն տօլայ, ալէնէն ավզլբզ տի-լենմէլտիր, մատամ քի Բում բաթրխանէսի իլէ, զաթը քէրի-մանէլինի ճէնաղէ ալայընտա տա-վէթ քիշ օլան միւթէվէֆայը մու-մանիլէին ազրապա վէ ահբպապ-սը, ամմ պու հագդա վերմիշ օ-ուուղ նասիհաթլարա թէվֆիգ հարէթ իթմէմիշ տիրլեր, պէն-տէնի պու վագբատան տօլաեբ զաթըլլիլերինէ չիֆահէն պէէանը թէէսֆ իյլէտիքտէն սօնրա, զա-զէթաբ վասբթասը իլէ տախի պու ուսուսատան տօլաեբ էրմէնի միլլէթին քեամիլէն մէճմուն օլ-մասը, վէ խօշնուտսուզլուղունա մահէզ ալմամասընա չալբշտաճ-ըմ։ ու սուրէթլէ կէրէք զաթը ալինմէ կէրէք հէմմէզհէպլէրի-նիզ, սուպ օլտուղում միլլէթտէն էֆքրատան էֆքեարը միանէվ-վերէ հագը օլանլարը իչինճիս Ղիմ հագրէթլերինին վէ-քիլի, մէպտէլերի «հիքմ իթ-մէք», նիֆագ պրագմագ» օ-լան ոը բանալավիզմ կիզլի միւ-շէվվերի կիպի տիշինմէմէքտէ օլտարընա ինանտագընդ տբը։

Զաթը քէրիմանէլերինին
Պէթաշ պէնտէսի
1/13 տ 1882 Ֆ. Ծ.
Աբէոնարէ

(Պէշիքթաշ էրմէնի արքեպիսկոպոս Խորէն Նարպէյ Լուսինեան սրբազանը ճէվապը)։

Էֆէնտի հաղրէթլերի,

Թարաֆը. ալիրինտէն իրսալէտ հիմմէթ պույրլան քէրէմնամէ-լերի եէտի սէնավերիյէ վասլ օլ-տու։ Կէրէք շախսըմա վէ կէրէք մէնատպ պուլունտուղում միլլէթ իհրաղ իյլէտիկինիզ խուլուս ու ֆէ-ատաքեարլըգտան տօլայը պէէանը թէշէ.քքիւրէ իսթիճալ իտէրիմ։ Մի թէվֆիգա էնոթիատէս բաշանդն ճէնաղէ ալայընտա վուգու պուլան հատիսէյի միւէլլիմէ հագդընտա էֆքեարըմը, զաթը ալիէրինէ մէզ-քիւր վագբանընդն զուհուրինին իր-թէսի կիւնիւ պէէան իյլէմիշ իտիմ։ պէէանաթը մէզքիւրէյի թէքբար-տան մատատա պիր շէյ իտէմէմ։

Գանա օլունան հագարէթլէ կիւ-ճէնտիրիմիշ օլան էրմէնի բէհա-պէյնի վէ քիլիսէսինի մէճմուն իյլէ-մէք իչին, կէօսթէրմէքտէ պու-լունտուղունուզ զայրէթտէն տօ-լայը զաեէթլէ միւթէէսիր վէ մէմ-նուն օլմուշում տուր, պախուսուս-քի, իճրա իտիլէն հագարէթին վէ-խամէթինի կէօրիւպ, պունուն հու-սուլէ կէթիրէճէկինի նէթայիճին մէնենին, Բում միլլէթինտէն ա-լընըզ զաթը ալինիզ անլաեբզ, պունատան տօլայը էրմէնի միլլէթինէ թարգիյէ վերմէք իսթէմիշ օլմանընդ-տան, քէնտիմի պիր դաթ տահա թէշէ.քքիւրէ պօրճլու տատա իտէ-րիմ։ Գու տախի զաթը ալինիզին պիթարաֆլընա վէ մէմուրիյինտէն պուլունտուղում ազիզ քիլիսէ իլէ էրմէնի միլլէթինէ օլան մուհապպէ-թինիզ եէնի պիր տէլիլ տիր։ Հագ-դընտա բէք պիյիւք թէվէճճիւ-հիւմ օլան Բում միլլէթի ազատբ-նընդ էկէր քեաֆֆէսի տէ զաթը ա-լիէրինին պէէան իյլէտիքլերի խրիս-թիանլըգ տույդուլարընը հիսս իթ-մէքտէ օլտարը իսի, պէն բէք մէճմուն օլաճագ իտիմ, վէ պէօյէ պիր հիսսիեաթընը մէվճուտիյէթի, իւքի ղէզդարընտաշ միլլէթլեր պէյ-նինտէ հիւանի հալին, վէ հէմ տէ դուվվէթլի պիր թէմէլ իւզերինէ միւէսսէս պիր հիւանի հալին վի-ճուտինի ինթաճ իտէճէք իսի։

Զաթը ալիէրինէ սէլամարըմը թագտիմ իտէրէք, ճէնտագը Հագ-դընդ ինանէթի բէպպանիյէսինի իւ-զերինիզէ տավէթ իտէրիմ։

Պէշիքթաշ արքեպիսկոպոս
Խորէն Նարպէյ Լուսինեան

7/19 մարտ 1882
Պէշիքթաշ

ԿԻՐԻՐԻՆ ԵՒ ԻՒՐ ԱՊԱԳԱՃՆ

. . . Խմբագիր,

Անցեալները քաղաքիս մէջ հար-սի մի մատներէն արջասպի (բէզապ) հոսումը դրելով խոստացած էի ու-րիշ առթիւ քաղաքիս նիւթական վիճակին վրայ գրել. ահա այս ան-գամ կը փութամ կատարել սոյն խոստումս։

Կիւրին տարածուած է երկու ժամ երկայնութեամբ ձորի մի մէջ, ուր ամէն տան կից կը գտնուին պտղաւէտ պարտէզներ, որոց մէ-ջէն վճիտ առուակներ պարտէզէ պարտէզ փոխադրուելով՝ փոքրիկ ջրվէժներ կը կազմեն և դդրչանօք կը թափին քաղաքիս երկայնու-թեամբն ծառախիտ պաշարեալ գե-տակին մէջ. սոյն գետակն սկիզբ կառնու երկու ձորագլուխներէ. այս ակերէն մին կը կոչուի ԾՈՎ, որ վայրենի տեսքով ցրցուած ա-պառաժներու ահռելի բացուածք-էն ՁԷՐԼԷՎ դուրս կը պոռթկայ փրփրադէզ, միւսը կը կոչուի ԱԿ՝ որ սառնաջուր լճակ մի է, ուր ան-կարելի է գտնել ո և է ջրային կեն-դանի. իսկ քաղաքիս տարածու-թեամբ աջ ու ձախ բարձրացած լե-ռանց խաւերը հաւանականաբար կը յուսադրեն թէ՝ իւրեանց ծոցին մէջ հանքածուխ կը պահեն. մանաւանդ դարմանալի է այս լեռներէն կըտ-րուած այն սրբատաշ քարերը. որ խաւ խաւ ինքնին կը դասաւորուին իրարմէ. հոս՝ Զախաոր կոչուած թա-ղին մէջ եկեղեցի մի կը շինուի, ուր երբէք քարակոփին մուրճին ձայնը չլսուիր. որովհետև արդէն բեր-ուած բոլոր քարերը տաշուած և յղկուած են բնականէն. ահա ինչ-պէս կը տեսնուի Կիւրինն ունի շի-նութեան համար պատրաստ և ձրի քարեր, գարնան՝ զեղաժպիտ և պտղալից պարտէզներ և ծառաս-տաններ, ամրան՝ կազդուրիչ միր-գեր ու պտուղներ, վերջապէս ա-ռատ, զով զուլալ ջրեր ու լճեր, որ կարմրախայտ առատ ձկունք կար-տադրեն. և միանգամայն բնական է հետևցնել որ տեղւոյս ժողովուր-դը խիստ քաջառողջ է, հոս՝ վա-յելչագեմ Հայ աղջիկներ իւրեանց կոշտ ու ոճէռ տարազին տակ՝ ան-մեղ հայեացքով և շարժուածներով պարզութեան կենդանի տիպարը կը ներկայացնեն. Հայ պատանիք ու մանկունք՝ թէև արժէք չունին ծնողաց քով, բայց աշխոյժ են և կայտառ, ու ընդունակ գործի մարդ լինելու. զոր կը հաստատեն այսօր զանազան քաղաքներ մաճառակա-նական գործերով զբաղող Կիւրինցի երիտասարդք. այլ սակայն բնու-թեան յիշեալ լիաձեռն պարգևնե-րը այսօր Կիւրինցի ժողովրդեան քով զրոյի արժէք ունին. որովհե-տեւ հաց չունին... անիծեալ աղ-քատութիւն, որ հանճարն անճարի կը փոխէ... Առանց չափազանցու-թեան 6–700 լիրա պէտք է այժմ որ աղքատ ժողովուրդը ամառ տես-նէ. չունիս փող՝ մոր հող... կա-ս առածը։

Այն Կիւրինը, որ ասկէ 8–10 տա-րի առաջ ի շնորհս շալուորաբնակ (մտադիր եմ այս շալի հեղինակ տեղացի Խելօք անուն անձին հե-տաքրքրական կենսագրին ու բա-նաստեղծական ասացուածքները տպագրութեան յանձնել) օրական չորս հարիւր լիրայէն աւելի եկա-մուտ ունի եղեր, այսօր չոր հաց չունի. իւր պարտիզին միրգը սոխն ու խստորը գիւղերը տանիլ, և ցո-րենի փոխանակութեամբ ապրիլ կուզէ, այսպէս անցելոյն քաջ և ան-ուանի Կիւրինցին հիմա դարձած է ինքնապաշտպանութենէ անդամ զուրկ. բնական է այս. վասն զի երբ սատմանքը հաց կաղաղակէ, միտքը այլ ևս կը դադարի խորհե-լէ. և քաղաքին մէջ երբ կը տես-նեմք այն մատղաշ օրիորդներն ու հարսները որ ձիւն ու ձմեռ առեն բոկոտն կը շրջին, կը ճմլուի մեր սիրտը. իսկ անունք որ իրենց ընտանի-քը թողած՝ տարադէմ իրենց հա-ցին ետևէ կը դեգերին տա՛ տա՛ ան-երկուտէ.ք կարօտով և բացարձակ ժուժկալութեամբ, կրծիւրին և հալ ու մաշ վիճակի մէջ զիրար կը գտ-նեն. այս առթիւ վաճառականու-թեամբ ուրիշ քաղաքներ գտնուող անձանց տունեարէն ևս չեն պակսիր նորատի հարսներ, որ զանազան տատերու ենթարկուած չլինին, վերջապէս՝ եթէ գործերն այսպէս շարունակին ու ժողովուրդը հողին կամ երկրին և կամ շալ պէս հա-ցաբեր մի գործի հետ չկապուի. դառն դուշակութեամբ քիչ տաե-նէն պիտի ասեմք Կոչ՝ Կիւրին, որ Կիլիկիոյ նախադուռն է Սեբաստիոյ, Կեսարիոյ, Մալաթիոյ, Արապկերի և Ե. Գարահիսարի կողմերէն։ Քան-զի, արդէն կարող անձինք հեռա-հետ իւրեանց ընտանիքն առնե-լով՝ կը դիմեն այն քաղաքներն ուր շահ ունին, և կը մնայ անդին մե-ծագոյն մաս մի ժողովուրդ՝ որ չէ կարող փոխադրուիլ օտար տեղեր, և հացի խնդրով պիտի խառնուի Մարաշի, Զէյթունի և Կիւրինի միջև Կոկիսոնի և Աշպատանի մէջ հաստատուած Զէյթունցոց և տեղւաչոյցն ժողովրդեան մէջ, որք՝ ապագայ տարին կրկին դիմանութեամբ չպիտի դատապարտեն մեզ. երբ մեր անց-ելոյն կրծռիմք, որ ամենի վիճակ մնացած չեմք։

Նշան Թերզեան

ՀԱՅԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ,

Ա. Ա. ՍՈՒՆԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻՆԻՆ
ՊԱԳԱԼԻՑԼԷ ԷՎԼՐՕՊԱ ԻԶԿԻԼԷՐԻ
Ե. Գ. Ա. Զ. Ա. Ս. Ը.
Իսթանպուլը-Զորլուը էօ-ղէնիգ
ԹԱՀԱՋ ՍՕԳԱՂԸ Ն. 70

—

Իւրաքանչիւր սէֆիլ, հիւրմէթլու էրեկ իլան օլունուր քիչ-պու տէֆիէզքիւր մաղազաա էն ալէա ճիլէն սրեահ խավեար, վէ ալէա Գաբիյէնին էվ բասարըմասը տա կէթիրիմիշ օլուպ գ-եէթ էհվֆիեաթլար իլէ սաթըլմագտա ս։

Գու մազանընդ մէպտէսի գու-ճուղ վէր, չօղ սաթմագ վէ սա-թըշընդ գրէթինատէն իսթիճատ իթմէք ը։

Մալիս օլտուղու վէճհ իւզրէ, մէզքիւր ղազաատա ալէա Միպիր եաղը, դիվէ, շէ.քէր, բէ.ղիր, զէ.յթին ղը, սբարմաչէթ մօմու, գ օլա, ապուն, զէ.յթուն, բաթա-թէս, մարնա, վէ էվլրօպատան ճէլպ օլմուշ նէֆիս շարապլար, գօնեագր, իբրիլեր, թուրշու-լար վէ Ղուզլու պալըգլար պու-լունմաբա տբը։

Ֆիեթլարընդ զաեէթ էհվէնիյեէ-թի, վթարթըլարընդ տօղրուլուղու թարաֆնատան տախի մէզքիւր մա-ղազան միրտճատթա բաղպէթ պուեգան զէմաթ հէր վէճհլէ մէճմուն օլապիլէճէքլէր տիր։

Շէրիմիզին մահէլլէլերինատէն վէ քէօյրինատէն սիրարբշար գապուլ օլունէպ, քէմալի տիգգաթ իւզրէ իճրա օլունուրլար։

ԷՎԷՆԻՑԵԷԹ Վէ ԷՄՆԻՑԵԷԹ

ԻԼԱՆԱԹ

—

Ֆրայը հիւմանուն քէօմիւր ամ-պարնը, տօղատան սէքիզ սալը, մայիի իտարէսի իչին լիւզումի օ-լան, մասիւմ էլ մրգատար էլէնմիշ վէ սրա քէօմիւրինին, մէճիտիյէ օն տօղուզ ղրշ. հիսապը.լա, էլէնմի-շին գրդ վէ սբրա քէօմիւրինիւն օթուզ ղրշտա թարիպի էօհտէսինա-տէ օլուպ, իշպու նիսանը բումինին օն պիրինճի բազար կիւնի գարաբը գաթիսի վերիլէճէկինատէն, թէն-զիլ իւլ իթայէ թարիպ օլանլարընդ եէվմի մէզքիւրէ գատար խաղինէ-յի խատայի շահանէեէ կէմէլէրի։

98 Նիսան 5 1—3

—

Երզագ անպարընդն տօղատան սէ-քիզ սալը մայիսի իտարէսի իչին լիւզումի օլան լազմ էլ միգատար ալի խլ ալէա մախսուսիյէ վէ ալէա Մըսրը բիրինճիրինատէն, մէճիտիյէ օն տօղուզ ղշ. հիսապի իլէ, մախսու-սիյէնին պէհէր գբյեէյի ճէտիտի իւշ ղշ. օն իւքի վէ ալէա Մըսրը բի-րինճինին իւքի ղշ. օն եէտի բարա-տա թարիպի էօհտէսինատէ օլուպ, իշպու նիսանը բումինին օն պիրին-ճի բազար կիւնի գարաբը գաթիսի վերիլէճէկինատէն, պունատան աշագը ֆիեաթլէ թարիպ օլանլարընդն, եէվ-մը մէզքիւրէ գատար խաղինէ.յի խատայի շահանէեէ կէմէլէրի։

98 Նիսան 1 2—3

Երզագ անպարընդն տօղատան սէ-քիզ սէնէսի մայիսի իտարէսի իչին լիւզում կէօրիւնէն մալիմ էլ մրդ-ատար սիպիր եաղընդն իշպու նիսա-նը բումինին եէտինճի շարշէմպիհ կիւնիւ միանգամայնա պաշյանք-լաճաղընտան, իսթէք իտէնլերին, եէվմի մէզքիւրատէ խաղինէ.յի խատայի շահանէեէ կէմէլէրի։

98 Նիսան 1 2—3

—

ՍԱՄՈՒԵԼ ԳԵՔՍՇԵՐ ԵՎ ԿՈՄՊԱՆԻԱ ԴԵ ՇԱՆՍԷ

SAMUEL HECKSCHER SEN. BANQUIER ET COMPTOIR DE CHANGE A Hambourg

Ֆրանկֆուրտ Մայնի վրայ

Ամբողջ Գերմանիայի, Ավստրիայի, Հունգարիայի, Ռուսաստանի, Լեհաստանի, Գալիսիայի, Բալկանների, Թուրքիայի, Հունաստանի, Եգիպտոսի, Սիրիայի, Պարսկաստանի, Հնդկաստանի, Չինաստանի, Ճապոնիայի, Ամերիկայի, Հարավային Ամերիկայի, Ավստրալիայի, Նոր Զելանդիայի, Հարավային Աֆրիկայի, Արևելյան Աֆրիկայի, Արևմտյան Աֆրիկայի, Մարոկոյի, Ալժիրի, Տունիսի, Տրիպոլիի, Եգիպտոսի, Սուդանի, Աբիսինիայի, Սոմալիի, Մոզամբիկի, Մադագասկարի, Մավրիկիոսի, Ռեյունիոնի, Սեյշելյան կղզիների, Զանզիբարի, Գերմանական Արևելյան Աֆրիկայի, Գերմանական Արևմտյան Աֆրիկայի, Գերմանական Հարավային Աֆրիկայի, Գերմանական Նոր Գվինեայի, Գերմանական Սամոայի, Գերմանական Արևելյան Ասիայի, Գերմանական Արևելյան Չինաստանի, Գերմանական Հարավային Չինաստանի, Գերմանական Հարավային Ամերիկայի, Գերմանական Հարավային Բրազիլիայ